

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет гуманітарно-педагогічний

Кафедра психології та педагогіки

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

П.Л. Станіславова

Серпень 2020 р.

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Психологія професійної орієнтації та професійного відбору

Освітньо-професійна програма Психологія

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Варгата Оксана Валеріївна
Профайл викладача	http://psy.khnu.km.ua/vargata-oksana-valeriyivna/
E-mail викладача(ів)	oksana.vargata@gmail.com
Контактний телефон	+380673790119
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/enrol/index.php?id=3133
Навчальний рік	2020-2021
Консультації	Очні: за розкладом он-лайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Форма семестрового контролю			
				Кредити ЕКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, в т.ч. ІРС	Курсовий проект	Курсова робота	залік	іспит
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
В	Д	4	8	4,0	120	45	15		30		75			+	

Анотація дисципліни

Психологія професійної орієнтації та професійного відбору сприяє формуванню психологічної компетентності професійної орієнтації та професійного відбору та знайомить студентів із загальними основами професійної орієнтації; історією становлення системи професійної орієнтації; науковими основами професійної орієнтації; змістом професійної діяльності; групами професій та їх характеристиками; професійною спрямованістю і чинниками позитивного впливу на вибір професії; професійною інформацією і професійною консультацією, професійним добром і відбором, професійною адаптацією; професійним самовизначенням особистості; основами управління професійною орієнтацією молоді.

Дисципліна викладається для студентів денної форми навчання за спеціальністю 053 «Психологія». При викладанні дисципліни використовуються традиційні та сучасні технології, зокрема: інформаційна лекція, проблемна лекція, лекція-візуалізація, бінарна лекція, лекція-бесіда; практичні та семінарські заняття (семінар-бесіда; семінар-тренінг, проблемний семінар); інноваційні технології навчання: особистісно-орієнтована технологія навчання, розвивальна технологія навчання, ігрові технології навчання, технологія проблемного навчання та методи інтерактивного навчання: бесіди, дискусії, педагогічні задачі та ситуації, мозковий штурм (брейнстормінг), метод кейсів, метод «ажурної пилки», дидактичні ігри; самостійна робота (виконання індивідуальних творчих завдань).

Мета і завдання дисципліни

Метою дисципліни «Психологія професійної орієнтації та професійного відбору» є ознайомити студентів з психологічними основами та загальними компетентностями професійної орієнтації та професійного відбору та сформувати практичні навички застосування психологічних знань у процесі професійного самовизначення молоді.

Основним завданням дисципліни є опанування основним психодіагностичним інструментарієм професійної орієнтації та професійного відбору та сформувати навички і вміння проведення психоконсультативних, психопрофілактичних та просвітницьких заходів відповідно до запиту.

Очікувані результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен бути здатним: практично застосовувати отримані знання в процесі проведення професійної орієнтації та професійного відбору; впроваджувати технології професійної інформації; проводити професійну консультацію; інтерпретувати результати проведеного дослідження; узагальнювати матеріали дослідження професійної орієнтації; розробляти план дослідження професійної орієнтації, проводити професійну інформацію, професійну консультацію, професійний відбір, розробляти психологічні рекомендації щодо подальшої успішної професійної адаптації особистості у професійній сфері.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	7
1-2	Сутність, мета та завдання професійної орієнтації. Історія становлення системи професійної орієнтації	Нормативно-правове забезпечення системи професійної орієнтації населення в Україні	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 1. Підготовка до виконання індивідуального творчого завдання № 1	5	[1]; [2]; [3]; [4]; [5]; [6]; [7]
		Історія розвитку профорієнтації в зарубіжній та вітчизняній психології	Захист індивідуального творчого завдання № 1	5	
3-4	Наукові основи професійної орієнтації	Основні акценти профорієнтаційної роботи у різних освітньо-вікових групах	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 2. Підготовка до виконання індивідуального творчого завдання № 2	5	[1]; [2]; [3]; [4]; [5]; [6]; [7]
		Вивчення та аналіз індивідуально-психологічних особливостей особистості до професійної діяльності.	Захист індивідуального творчого завдання № 2	5	
5-6	Зміст професійної діяльності. Групи професій та їх характеристика	Вивчення загального плану опису професії	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 3. Підготовка до виконання індивідуального творчого завдання № 3	5	[1]; [2]; [4]; [5]; [6]; [7]
		Вивчення та аналіз професійно важливих якостей особистості у професіях «людина-людина»	Захист індивідуального творчого завдання № 3	5	
7-8	Професійна спрямованість і чинники позитивного впливу на вибір професії	Планування та побудова освітньої траєкторії і кар'єри професійного самозростання	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 4. Підготовка до виконання індивідуального творчого завдання № 4	5	[1]; [2]; [4]; [5]; [6]; [7]

		Психологія профпридатності	Захист індивідуального творчого завдання № 4	5	
9-10	Професійна інформація і професійна консультація	Професійна інформація. Професійна консультація.	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 5. Підготовка до виконання індивідуального творчого завдання № 5	5	[1]; [2]; [4]; [5]; [6]; [7]
		Технологія моделювання професійної консультації	Захист індивідуального творчого завдання № 5	5	
11-12	Професійний добір і професійний відбір	Методи психодіагностики в профорієнтаційній роботі	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 6. Підготовка до виконання індивідуального творчого завдання № 6	5	[1]; [2]; [4]; [5]; [6]; [7]
		Складання програми професійної орієнтації молоді	Захист індивідуального творчого завдання № 6	5	
13-14	Професійна адаптація	Профорієнтаційний тренінг	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 7. Підготовка до виконання індивідуального творчого завдання № 7	5	[1]; [2]; [4]; [5]; [6]; [7]
		Технологія розробки профорієнтаційного тренінгу	Захист індивідуального творчого завдання № 7	5	
15	Професійне самовизначення – основна проблема професійного становлення особистості	Система профорієнтаційної роботи в навчальному закладі	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 1- 8. Підготовка до виконання і захисту проектної роботи	5	[1]; [2]; [4]; [5]; [6]; [7]

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу в Університеті відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент денної та заочної форми навчання зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, практичні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набуті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ (<http://khnu.km.ua/root/files/01/06/03/006.pdf>). Виконуючи самостійну роботу з дисципліни, студент має дотримуватися політики доброчесності. У разі наявності плагіату він отримує незадовільну оцінку і має виконати завдання за новою темою.

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання академічних досягнень студента здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання складається з таких елементів: тестовий контроль, виконання проектної роботи, захист індивідуальних творчих завдань, семестровий контроль (залік). Студент, який набрав позитивний середньозважений бал за поточну роботу і не здав семестровий контроль (залік), вважається невстигаючим.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота				Самостійна, індивідуальна робота					Семестровий контроль		
Тестовий контроль				Проектна робота		Захист ІТЗ					залік
ТК 1-2	ТК 3-4	ТК 5-6	ТК 7-8	ПР 1-2	ПР 4-5	ІТР 1-2	ІТР 3-4	ІТР 5-6	ІТР 7-8	ІТР 9-10	за рейтингом
ВК	0,3			0,4		0,3					

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт, Т – тема дисципліни, ПР- проектна робота, ІТЗ – індивідуальні творчі завдання.

Пропущене заняття студент зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичного навчання у семестрі.

**Критерії оцінювання за видами робіт
Оцінювання тестових завдань**

Підсумковий тест і тест для поточного контролю для кожного студента складається з двадцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, становить 20. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. На тестування відводиться 20 хвилин.

Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці

Сума балів за тестові завдання	1-11	12-16	17-18	19-20
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. При цьому усі графи для відповідей мають бути заповнені цифрами, що відповідають правильним, на погляд студента, відповідям.

Якщо студент отримав негативну оцінку, то він має перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю. У випадку, коли студент не виконав індивідуальний план з дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час відпрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється оцінка «задовільно».

Оцінювання індивідуальних творчих завдань

Індивідуальне творче завдання передбачає розробку опорного конспекту. Структурування інформації в опорному конспекті складається з таких елементів: по-перше, інформація повинна бути розподілена на групи та підгрупи згідно з певним критерієм, по-друге, виокремлені групи мають бути логічно пов'язані, вибудовані в необхідному порядку (за важливістю, за інтенсивністю тощо). При оцінюванні індивідуальних творчих завдань враховуються відповідні показники та бали, які відповідають вимогам щодо оформлення опорного конспекту.

Критерії оцінювання індивідуальних творчих завдань

№/№	Показники	Кількість балів
	Відповідність теми (чи дозволяють зібрані матеріали вирішити основні проблеми, навколо яких можна генералізувати (об'єднувати) змістовні блоки ОК).	1
	Логічність та послідовність (наявність логіки, грамотність оформлення блоків, зв'язок форми подання матеріалів і змісту).	1
	Інформативність (достовірність інформації та її характер (достатній обсяг, всебічний розгляд, повнота висвітлення проблеми), понятійний апарат, актуальність запропонованої інформації).	1
	Адекватне використання різних способів акцентування у межах смислових блоків (колір, лінія, шрифт, просторове розташування та ін.).	1
	Оригінальність та креативність.	1
Загальна кількість балів		5

Оцінювання проектної роботи

Проектна робота складається з таких елементів: теоретичного та практичного завдання. Кожний показник оцінюється відповідною кількістю балів. Узагальнена оцінка за проектну роботу виводиться як середньоарифметичне з усіх завдань та округлюється відповідно до інституційної шкали.

Критерії оцінювання проектної роботи

№/№	Показники	Кількість балів
1.	Значущість і актуальність висунутих проблем, адекватність тематиці, яка вивчається, конкретність використаних методів досліджень і обробки одержаних результатів.	1
2.	Активність кожного учасника проекту	1
3.	Переконливість прийнятих рішень, уміння аргументувати свої висновки	1
4.	Естетика оформлення результатів проведеного проекту.	1
5.	Уміння відповідати на питання опонентів, лаконічність і аргументованість відповідей кожного члена групи	1
Загальна кількість балів		5

Семестровий контроль (іспит)

Семестровий контроль (іспит) відбувається у письмовій формі. Після перевірки письмової роботи викладач може запитати студента про зміст тої чи іншої відповіді.

Екзаменаційний білет складається з таких елементів: два теоретичних питання, п'ять тестових завдань та одне завдання практичного характеру. Кожне завдання оцінюється за чотирибальною інституційною шкалою. Узагальнена оцінка за іспит виводиться як середньоарифметичне з усіх завдань та округлюється відповідно до інституційної шкали.

Оцінювання теоретичних завдань. При оцінюванні беруться до уваги наступні критерії: правильність, повнота, глибина та усвідомленість відповіді, а також послідовність викладення відповіді, вміння формулювати та викладати думки, аргументувати свою позицію.

Критерії оцінювання теоретичних завдань

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі, грамотно, логічно і обґрунтовано відповів на поставлені теоретичні питання, вміло використовуючи понятійний апарат. При відповіді допустив дві-три несуттєві похибки.
Добре	Зміст питань розкрито повно, показано володіння понятійним апаратом і фаховою термінологією; виклад відповіді грамотний, але твердження не завжди обґрунтовані, у змісті і формі питань є окремі неточності, нечіткі формулювання тощо. Студент у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки.
Задовільно	Зміст питань розкрито неповно. Виявлено знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією. Відповідь будується на рівні репродуктивного мислення, слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді.
Незадовільно	Зміст питань не розкрито. Виявлено розрізнені, безсистемні знання, допущені суттєві помилки у визначенні понять, перекручено їх зміст, виклад матеріалу хаотичний.

Оцінювання тестового завдання. Тестове завдання передбачає репродуктивне відтворення знань шляхом відбору правильної відповіді із запропонованих. Завдання не передбачають виходу за межі чітко окресленого кола понять і допускають лише одну правильну відповідь. За кожну правильну відповідь нараховується один бал. Максимальна кількість балів за тестове завдання – 5.

Відповідність кількості балів за тестове завдання оцінці за інституційною шкалою

Сума балів за тестові завдання	0-2	3	4	5
Оцінка за інституційною шкалою	2	3	4	5

Оцінювання практичного завдання. Професійна спрямованість практичного завдання передбачає вміння творчо застосовувати набуті знання та навички, передбачати та вирішувати проблемні ситуації, які можуть зустрітись в майбутній професійній діяльності.

Критерії оцінювання практичного завдання

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент повно і правильно, грамотно і логічно відповів на питання практичного завдання, використовуючи теоретичні знання, написав детальні і обґрунтовані висновки. У відповіді допустив дві-три несуттєві похибки.
Добре	Студент повно і правильно відповів на питання практичного завдання, використовуючи теоретичні знання, написав правильні, але недостатньо детальні і недостатньо обґрунтовані висновки. У відповіді допустив дві-три несуттєві помилки.
Задовільно	Студент неповно відповів на питання практичного завдання, у відповіді допустив неточності і суттєві помилки. Разом з тим набув навичок, необхідних для виконання практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання.
Незадовільно	Студент не відповів або відповів неправильно на питання практичного завдання, не зміг використати теоретичні знання при вирішенні практичних завдань.

Підсумкова оцінка за семестр згідно з інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до Електронного журналу. При цьому за інституційною шкалою ставиться відповідна оцінка, а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці співвідношення.

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання	
A	4,75 – 5,00	5	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь і навичок.
B	4,25 – 4,74	4	Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75 – 4,24	4	Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьма суттєвими помилками.
D	3,25 – 3,74	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для

			практичної діяльності за професією.
E	3,00 – 3,24	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання.
FX	2,00 – 2,99	2	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни.
F	0,00 – 1,99	2	Незадовільно – необхідна серйозна робота і повторне вивчення дисципліни.

Семестровий контроль (залік)

Підсумкова оцінка за семестр згідно з інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до Електронного журналу. Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці співвідношення.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Критерії оцінювання	
A	4,75 – 5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь і навичок.
B	4,25 – 4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75 – 4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25 – 3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
E	3,00 – 3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання.
FX	2,00 – 2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни.
F	0,00 – 1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна робота і повторне вивчення дисципліни.

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

1. Профорієнтаційна робота як державна політика в галузі працевлаштування.
2. Професійна освіта, професійне інформування учнівської молоді та незайнятого населення.
3. Основні напрями самовизначення особистості.
4. Особливості самовизначення як процесу.
5. Відповідальність за самовизначення.
6. Розроблення проекту життєвого шляху.
7. Склад нормативної бази з профорієнтаційної роботи з дітьми, молоддю та дорослими.
8. Система профорієнтаційної роботи.
9. Форми забезпечення кадрами підприємств.
10. Нормативна основа роботи з працевлаштування безробітних державними і службами зайнятості.
11. Методи роботи рекрутингових і кадрових агенцій.
12. Соціально-економічний аспект профорієнтаційної роботи.
13. Медико-біологічний аспект профорієнтаційної роботи.
14. Поняття професіографії.
15. Історія розвитку професіографічної науки та практики.
16. Основні типи самовизначення людини.
17. Різниця між професійним самовизначенням і вибором виду діяльності.
18. Мотивація професійного самовизначення.
19. «Карта інтересів», її зміст і заповнення.
20. Що вивчає професіографія як наука?
21. Принципи професіографії.
22. Що таке професіограма?
23. Які бувають психологічні типи професій?
24. Вимоги до особистих якостей людини, яка бажає обійняти посаду професії типу «людина–людина».
25. Вимоги до особистих якостей людини, яка бажає обійняти посаду професії типу «людина–знакова система».
26. Вимоги до особистих якостей людини, яка бажає обійняти посаду професії типу «людина–художній образ».
27. Вимоги до особистих якостей людини, яка бажає обійняти посаду професії типу «людина–техніка».
28. Мета професійного консультування.
29. Кабінети профорієнтації, їх місце знаходження, зміст роботи.
30. Психограма: її зміст і використання.
31. Мета медичного професійного консультування.
32. Мета і зміст психодіагностики.
33. Якими нормативними документами керуються профконсультанти?

34. Види професійних консультацій.
35. Мета професійної діагностики особистості.
36. Професії, опанування якими потребує спеціального профвідбору.
37. Мета профвідбору.
38. Методи профвідбору.
39. Професійна придатність — на базі якої інформації вона визначається?
40. Планування особистої ділової кар'єри.
41. Діагностичні ознаки вибору професії, соціотип особистості.
42. Психологічні класифікації особистості.
43. Тести найдоцільніші при профвідборі.
44. Економічна та соціальна ефективність заходів з професійної орієнтації.
45. Зміст програм професійної адаптації.

Рекомендована література

Основна література

1. Гладкова В. М. Профорієнтація: навчальний посібник / В.М. Гладкова. – Львів: Новий Світ-2000, 2014.–160с.
2. Климов Е. А. Психология профессионального самоопределения : [учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по спец. 031000, 031300, 033400] / Е. А. Климов. – М. : АCADEMIA, 2004. – 301 с.– (Высшее профессиональное образование. Психология).
3. Про затвердження Концепції державної системи професійної орієнтації населення : постанова Кабінету Міністрів України від 17 верес. 2008 р. № 842 // Офіц. вісн. України. – 2008. – № 72. – С. 24-26.
4. Професійна орієнтація старшокласників: теорія і практика : наук.-метод. посіб. Вип. 1. / АПН України, Ін-т проблем виховання ; [за ред. О. В. Мельника]. – К. : Четверта хвиля, 2009. – 230 с.
5. Професійна орієнтація : підручник [для студентів]/ Єгорова Є.В., Ігнатів О.М., Кобченко В.В., Литвінова Н.І., Марченко І.Б., Мерзлякова О.Л., Синявський В.В., Татаурова-Осика Г.П., Шевченко А.М. ; [за ред. О.М. Ігнатівич]. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. – 240 с.
6. Пряжникова Е. Ю. Профорієнтація : учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по направлению и специальностям психологии / Е. Ю. Пряжникова, Н. С. Пряжников. – 4-е изд., стер. – М. : Академия, 2008. – 494, [1] с. : ил. – (Высшее профессиональное образование) (Психология). – Библиогр.: с. 484–490.
7. Скиба М. Є. Теорія і практика професійно-орієнтаційної роботи з молоддю : навч. посіб. / М. Є. Скиба, О. М. Коханко. – Хмельницький : ХНУ, 2007. – 322 с. – Бібліогр.: С. 317–320.

Додаткова література

8. Вітківська О. І. Професійне самовизначення особистості і практичні аспекти професійної консультації : монографія / О. І. Вітківська ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – К. : Наук. світ, 2001. – 91 с.
9. Енциклопедія професій. [Т. 1] / Держ. центр зайнятості України, Київ. міськ. центр зайнятості ; [під заг. ред. В. Ярошенко, О. Мельник]. – К. : [б. в.], 2005. – 412 с. : іл.
10. Кабінет професійної орієнтації в школі : метод. рек. / Держ. служба зайнятості України, Черніг. облас. центр зайнятості ; авт.-уклад. В. В. Синявський. – Чернігів : [б. в.], 2005. – 31 с.
11. Климов Е. А. Психология профессионального самоопределения : [учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по спец. 031000, 031300, 033400] / Е. А. Климов. – М. : АCADEMIA, 2004. – 301, [1] с. : табл. – (Высшее профессиональное образование. Психология).
12. Леонтьев Д. А. Профессиональное самоопределение как построение образов возможного будущего / Д. А. Леонтьев // Вопросы психологии. – 2001. – №1. – С. 57–66.
13. Литвінова Н. Алгоритм визначення професійної спрямованості учнівської молоді / Н. Литвінова // Профорієнтаційна робота психолога / [упоряд. Т. Гончаренко]. – К. : Шкіл. світ, 2007. – С. 30–55. – (Б-ка „Шкіл. світу”).
14. Методи психодіагностики в системі профвідбору : метод. посіб / [авт.-уклад. В. В. Синявський та ін.] ; М-во праці та соц. політики України, Держ. центр зайнятості. – К. : [б. в.], 2007. – 287 с.
15. Портал професійного консультування [Електронний ресурс]. – Електрон. дані. – К., 2000 Режим доступу: <http://profi.org.ua>. – Заголовок з екрана.
16. Професійна діагностика / [упоряд. Т. Гончаренко]. – К. : Редакції загальнопед. газет, 2004. – 119 с. – (Бібліотека „Шкільного світу”. Психолог. Бібліотека).
17. Профорієнтаційна робота в школі: проблеми і перспективи їх вирішення : матеріали наук.-практ. конф., м. Луцьк, 23 берез. 2007 р. / Луцький навч.-реабілітац. центр, Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України [та ін.]. – [Луцьк : б. в., 2007]. – 111 с. – Бібліогр. в кінці ст.
18. Пряжникова Е. Ю. Профорієнтація : учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по направлению и специальностям психологии / Е. Ю. Пряжникова, Н. С. Пряжников. – 4-е изд., стер. – М. : Академия, 2008. – 494, [1] с. : ил. – (Высшее профессиональное образование) (Психология). – Библиогр.: с. 484–490.
19. Світ професій [Електронний ресурс] : молодіжно-інформ. консульт. служба : інформ. довідник / Держ. б-ка України для юнацтва. – Електрон. дані. – К., 2008. – Режим доступу: <http://www.4uth.gov.ua/trade/index.htm>. – Заголовок з екрана.
20. Синявський В. В. Професіограми і психограми робітничих професій : [метод. посіб. / В. В. Синявський, Д. В. Гоменюк] ; АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Навч.-наук. центр проф.-техн. освіти. – К. : Київ. Русь, 2008. – 77 с. : табл.
22. Словник-довідник з професійної орієнтації учнів / АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України ; [уклад.: В. В. Синявський, О. В. Мельник]. – К. : Мегапринт, 2007. – 118, [1] с. – Бібліогр.: с. 117–118 (25 назв).